

به نام خدا

روانشناسی تربیتی و مدیریت کلاس درس ایجاد محیط‌های مثبت یادگیری

مولفان :

گلثوم احمدی

مهناز احمدی شاعر لر

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: احمدی، گلثوم، ۱۳۶۲-

عنوان و نام پدیدآور: روانشناسی تربیتی و مدیریت کلاس درس، ایجاد محیط‌های مثبت یادگیری / مولفان گلثوم احمدی، مهناز احمدی شاعرلر.

مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۱۴۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۳۱۷-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۱۹]-۱۴۲.

Classroom management

موضوع: کلاسداری

Teacher-student relationships

معلمان -- روابط با شاگردان

Effective teaching

تدریس اثربخش

Educational psychology

روان‌شناسی تربیتی

شناسه افزوده: احمدی شاعرلر، مهناز، ۱۳۶۲-

رده بندی کنگره: LB۳۰۱۳

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۲۴

شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۷۷۲۸۲

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: روانشناسی تربیتی و مدیریت کلاس درس، ایجاد محیط‌های مثبت یادگیری

مولفان: گلثوم احمدی - مهناز احمدی شاعرلر

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرایی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۱۱۴۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۳۱۷-۴

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵.....	مقدمه.....
۹.....	فصل اول.....
۹.....	پایه مدیریت کلاس درس.....
۹.....	تنظیم مرحله: نقش حیاتی مدیریت کلاس درس.....
۱۴.....	اصول روانشناختی: درک رفتار و یادگیری.....
۱۶.....	مجموعه ابزار معلم: راهبردهای ضروری برای مدیریت مؤثر.....
۱۹.....	ایجاد یک محیط مثبت: پرورش فرهنگ احترام.....
۲۲.....	شیوه های مبتنی بر شواهد: بینش های پژوهشی در مورد مدیریت کلاس درس.....
۲۹.....	فصل دوم.....
۲۹.....	مشارکت و انگیزه دانش آموزان.....
۲۹.....	مسائل تعامل: ضربان قلب مدیریت مؤثر کلاس درس.....
۳۷.....	انگیزه درونی در مقابل انگیزه بیرونی: پرورش عشق به یادگیری.....
۴۲.....	ایجاد انگیزه در فراگیران متنوع: تطبیق استراتژی ها با نیازهای دانش آموزان.....
۴۶.....	نقش کنجکاوی: پرورش ذهن های کنجکاو.....
۵۱.....	ایجاد ذهنیت های رشد: تشویق به پشتکار و تلاش.....
۵۷.....	فصل سوم.....
۵۷.....	ایجاد انتظارات روشن.....
۵۷.....	قدرت انتظارات: شکل دادن به رفتار دانش آموزان.....

تنظیم قوانین کلاس درس: پایه ای برای نظم و احترام.....	۶۱
ثبات در عمل: اجرای عادلانه و عادلانه قوانین	۶۴
تقویت مثبت: تشویق رفتارهای مطلوب	۶۸
پرداختن به رفتارهای چالش برانگیز: استراتژی هایی برای حل و بخش	۷۴
فصل چهارم.....	۷۹
ارتباط و همکاری.....	۷۹
ارتباط موثر: سنگ بنای مدیریت کلاس درس	۷۹
گوش دادن به دانش آموزان: تقویت اعتماد و باز بودن	۸۳
مشارکت والدین و معلمان: رویکردی مشارکتی برای مدیریت رفتار	۸۷
تعامل با همتایان و پویایی گروه: پرورش روابط مثبت	۹۱
ایجاد یک جامعه کلاس درس حمایتی: مسئولیت مشترک	۹۵
فصل پنجم.....	۱۰۱
آموزش متمایز و پشتیبانی فردی.....	۱۰۱
برآوردن نیازهای متنوع: تعدیل دستورالعمل برای همه دانش آموزان	۱۰۱
درک سبک های یادگیری: رویکردهای آموزشی ساختن	۱۰۸
حمایت از دانش آموزان با نیازهای ویژه: مدیریت کلاس درس فراگیر	۱۱۲
منابع.....	۱۱۹

مقدمه

در حوزه آموزش، جایی که ذهن نسل آینده ما پرورش یافته و شکل می‌گیرد، تلاش‌های کمی به اندازه مدیریت مؤثر کلاس درس حیاتی است. این هنر و علم هدایت کشتی در میان آب‌های گاهی متلاطم یادگیری است که نه تنها انتقال دانش را تضمین می‌کند، بلکه ایجاد محیط‌های مثبت و جذابی را که در آن دانش‌آموزان شکوفا می‌شوند، تضمین می‌کند. به "روانشناسی آموزشی و مدیریت کلاس درس: ایجاد محیط‌های مثبت"، کاوشی جامع از تعامل پویا بین روانشناسی آموزشی و پرورش جوهای یادگیری پر جنب و جوش و سازنده خوش‌آمدید.

این کتاب سفری را برای ابهام زدایی از رابطه پیچیده بین علم روانشناسی تربیتی و هنر مدیریت کلاس آغاز می‌کند. در این صفحات، هفت بخش مجزا را مرور خواهیم کرد که هر کدام جنبه‌ای از این ارتباط ضروری را روشن می‌کند. همانطور که از این زمین عبور می‌کنیم، پایه‌های مدیریت مؤثر کلاس درس را کشف می‌کنیم، به روانشناسی مشارکت دانش‌آموز می‌پردازیم، اهمیت تعیین انتظارات روشن را کشف می‌کنیم، هنر ارتباط و همکاری را کشف می‌کنیم، اهمیت آموزش متمایز را درک می‌کنیم، به دنبال آن خواهیم بود. پیچیدگی‌های حل تعارض و مدیریت بحران، و قدرت تقویت مثبت در پرورش فرهنگ کلاس درس هماهنگ را جشن بگیرید.

بیاید این سفر را با توجه به فصل ۱ آغاز کنیم، جایی که ما زمینه را برای پتانسیل تحول‌آفرین مدیریت کلاس درس فراهم می‌کنیم.

سفر ما در قلب آموزش مؤثر آغاز می‌شود - پایه و اساس مدیریت کلاس درس. در فصل ۱ به بررسی اصول و فلسفه‌های اساسی می‌پردازیم که زیربنای این جنبه انتقادی آموزش است. در اینجا، متوجه می‌شویم که مدیریت کلاس درس چیزی بیش از حفظ نظم

است. این در مورد ایجاد محیط‌هایی است که دانش‌آموزان بتوانند در آن بیاموزند، رشد کنند و شکوفا شوند. ما به روانشناسی رفتار و یادگیری می‌پردازیم و پویایی‌های پیچیده‌ای را درک می‌کنیم که بر رفتار دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. در این بخش است که ما نقش ضروری روانشناسی تربیتی را در شکل دادن به شیوه‌های مدیریت کلاس درس می‌شناسیم. با داشتن این درک، مربیان آماده هستند تا زمینه را برای محیط‌های یادگیری مثبت و سازنده ایجاد کنند. فصل ۲ ما را به قلب مشارکت و انگیزه دانش‌آموزان می‌برد - نیروهای محرکه در پس مدیریت مؤثر کلاس درس. در این بخش، تفاوت‌های ظریف درگیر کردن واقعی دانش‌آموزان در سفر یادگیری خود را بررسی می‌کنیم. تعامل فقط مشغول نگه داشتن دانش‌آموزان نیست. این در مورد برانگیختن کنجکاوای آنها، برانگیختن علاقه آنها و الهام بخشیدن به عشق واقعی برای یادگیری است. ما به تمایز بین انگیزه درونی و بیرونی می‌پردازیم و راهبردهایی را برای پرورش یادگیرندگان خود محور و مشتاق بررسی می‌کنیم. ما هنر ایجاد انگیزه در جمعیت‌های مختلف دانش‌آموزی را جشن می‌گیریم، با درک اینکه هر یادگیرنده منحصر به فرد است و به رویکردهای متناسب نیاز دارد. این بخش بر ارتباط عمیق بین روانشناسی آموزشی و ایجاد محیط‌های یادگیری که مجذوب و الهام بخش است، تأکید می‌کند. فصل ۳ ما را وارد قلمرو تعیین انتظارات روشن می‌کند - سنگ بنای اساسی مدیریت مؤثر کلاس درس. در اینجا، ما تشخیص می‌دهیم که وضوح برای ایجاد محیطی که در آن دانش‌آموزان مرزها، قوانین و دستورالعمل‌های حاکم بر رفتارشان را درک کنند، کلیدی است. ما به قدرت ارتباط شفاف می‌پردازیم و اطمینان می‌دهیم که معلم و دانش‌آموز در یک صفحه هستند. در این بخش است که ما اهمیت ثبات در عمل را بررسی می‌کنیم و بر اهمیت اجرای منصفانه و عادلانه انتظارات تأکید می‌کنیم. ما نقش تقویت مثبت را در تشویق رفتارهای مطلوب و استراتژی‌ها برای پرداختن به رفتارهای چالش برانگیز در هنگام بروز بحث می‌کنیم. فصل ۴ ما را به هنر ارتباط و همکاری مؤثر هدایت می‌کند - یک جنبه حیاتی از مدیریت کلاس درس که شکاف بین دانش‌آموزان، معلمان و جامعه آموزشی گسترده‌تر را پر می‌کند. در اینجا، ما تشخیص می‌دهیم که ارتباط صرفاً با

کلمات نیست. این در مورد تقویت اعتماد، صراحت، و درک متقابل است. ما قدرت گوش دادن فعال و نقش آن در ایجاد روابط قوی معلم و دانش آموز را بررسی می کنیم. علاوه بر این، ما در عرصه پویای مشارکت والدین و معلمان کاوش می کنیم و تشخیص می دهیم که همکاری برای مدیریت جامع کلاس درس ضروری است. ما اهمیت تعاملات همسالان و پویایی گروه را برجسته می کنیم و تأثیر روابط دانش آموزان را بر هماهنگی کلاس درس تأیید می کنیم. در فصل ۵، ما تمرکز خود را به اهمیت آموزش متمایز و حمایت فردی معطوف می کنیم - تشخیص اینکه هر دانش آموز یک یادگیرنده منحصر به فرد با نیازهای متمایز است. ما استراتژی‌هایی را برای برآوردن این نیازهای متنوع بررسی می کنیم و اطمینان می دهیم که هیچ دانش آموزی پشت سر نمی گذارد. درک سبک‌های یادگیری به یکی از اجزای حیاتی مدیریت کلاس تبدیل می شود و به مربیان این امکان را می دهد تا رویکردهای آموزشی را به طور مؤثر تنظیم کنند. ما اهمیت مدیریت کلاس درس فراگیر را با توجه به نیازهای دانش آموزان با نیازهای ویژه بررسی می کنیم. این بخش همچنین به حوزه آموزش با استعداد و استعداد می پردازد و فرصت‌ها و چالش‌های مرتبط با این گروه از دانش آموزان را برجسته می کند. برنامه‌های یادگیری شخصی به عنوان وسیله‌ای برای رسیدگی به نیازهای منحصر به فرد فراگیران معرفی می شوند. همانطور که ما در این سفر چند وجهی از طریق "روانشناسی آموزشی و مدیریت کلاس درس: ایجاد محیط‌های مثبت" شروع می کنیم، از شما دعوت می کنیم که بینش‌ها و استراتژی‌های ارائه شده در هر بخش را بررسی، تأمل و اعمال کنید. باشد که این راهنما به عنوان همراه و الهام بخش شما باشد، زیرا در پیچیدگی‌های مدیریت کلاس درس، با تکیه بر اصول روانشناسی آموزشی، محیط‌های یادگیری را ایجاد می کنید که در آن هر دانش آموز بتواند در آن پیشرفت کند، یاد بگیرد و موفق شود. ما با هم، قدرت مدیریت مؤثر کلاس درس را در شکل دادن نه تنها به سفر آموزشی، بلکه همچنین زندگی دانش آموزانی که از کلاس‌های درس ما می گذرند، تجلیل می کنیم.

فصل اول

پایه مدیریت کلاس درس

تنظیم مرحله: نقش حیاتی مدیریت کلاس درس

مدیریت کلاس یکی از جنبه های اساسی تدریس مؤثر است و نقشی اساسی در شکل دادن به محیط یادگیری برای دانش آموزان ایفا می کند. این بخش به مبانی مدیریت کلاس درس می پردازد و اهمیت، اصول و استراتژی های مختلفی را که مربیان می توانند برای ایجاد محیط های یادگیری مثبت به کار گیرند، بررسی می کند. همانطور که معلمان تلاش می کنند تجارب یادگیری معنادار را تسهیل کنند، درک ماهیت چند وجهی مدیریت کلاس و تأثیر آن بر نتایج دانش آموزان ضروری است (بروستر و ریلزبک^۱، ۲۰۲۰، ص. ۴۵).

مدیریت مؤثر کلاس درس در مرکز آموزش و یادگیری موفق است. این شامل طیف وسیعی از استراتژی ها، تکنیک ها و شیوه هایی است که معلمان برای ایجاد یک محیط یادگیری مساعد، حفظ نظم و ترویج رفتار مثبت دانش آموزان به کار می گیرند. اهمیت مدیریت کلاس فراتر از نظم و انضباط صرف است. این در مورد ایجاد فضایی است که در آن دانش آموزان احساس امنیت، مشارکت و انگیزه برای یادگیری کنند.

تحقیقات به طور مداوم نشان داده است که کلاس های درس با مدیریت خوب به پیشرفت تحصیلی کمک می کند (آلن^۱، ۲۰۱۹، ص ۱۱۲). وقتی دانش آموزان در محیط آموزشی خود احساس راحتی و امنیت می کنند، احتمال بیشتری دارد که فعالانه شرکت کنند، سؤال بپرسند و با همسالان خود همکاری کنند. مدیریت مؤثر کلاس درس همچنین اختلالات را کاهش می دهد و حس قابل پیش بینی را ایجاد می کند و به معلمان این امکان را می دهد که زمان بیشتری را به آموزش و کمتر به پرداختن به مسائل رفتاری اختصاص دهند (جونز^۲، ۲۰۱۷، ص ۲۳).

علاوه بر این، مدیریت کلاس تأثیر عمیقی بر بهزیستی عاطفی و روانی دانش آموزان و معلمان دارد (براکت^۳ و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۱۳۴). یک کلاس درس با مدیریت ضعیف می تواند منجر به استرس و فرسودگی شغلی در بین مربیان شود، در حالی که دانش آموزان ممکن است اضطراب و جدایی را تجربه کنند. در مقابل، یک کلاس درس با مدیریت خوب، رابطه معلم و دانش آموز را تقویت می کند، یادگیری اجتماعی-عاطفی را تقویت می کند و به رفاه کلی دانش آموز کمک می کند.

مدیریت کلاس درس توسط مجموعه ای از اصول هدایت می شود که به عنوان پایه ای برای ایجاد یک محیط یادگیری مثبت عمل می کند. این اصول برای معلمان برای درک و اجرای مؤثر ضروری است. یکی از اصول کلیدی سازگاری است (مارزانو^۴، ۲۰۱۷، ص ۵۶). ثبات در اجرای قوانین و انتظارات تضمین می کند که دانش آموزان می دانند از آنها چه انتظاری می رود و چه عواقبی را می توانند برای اقدامات خود پیش بینی کنند. این قابلیت پیش بینی سردرگمی را کاهش می دهد و اختلالات در کلاس را به حداقل می رساند.

---

1 -Alan

2 -Jones

3- bracket

4 -Marzano

اصل مهم دیگر انصاف است (هندرسون و مپ^۱، ۲۰۱۸، ص ۸۹). معلمان باید با همه دانش آموزان به طور عادلانه رفتار کنند و نیازها، نقاط قوت و چالش های فردی آنها را بپذیرند. انصاف در مدیریت کلاس باعث ایجاد حس اعتماد و احترام بین دانش آموزان و معلمان می شود. همچنین به جلوگیری از تعصب و تبعیض و ایجاد یک محیط یادگیری فراگیر کمک می کند.

علاوه بر این، تقویت مثبت یک اصل قدرتمند در مدیریت کلاس درس است (بروفی^۲، ۲۰۱۹، ص ۷۵). قدردانی و پاداش دادن به رفتار مطلوب، دانش آموزان را تشویق می کند که به این رفتارها ادامه دهند. تقویت مثبت می تواند به شکل تمجید کلامی، نشانه ها یا سایر مشوق هایی باشد که دانش آموزان را به درگیر ماندن و انجام کار تشویق می کند.

برای اجرای موثر اصول مدیریت کلاس درس، معلمان می توانند استراتژی های مختلفی را متناسب با نیازهای دانش آموزان و زمینه یادگیری به کار گیرند. یکی از این راهبردها مدیریت پیشگیرانه کلاس درس است. مدیریت پیشگیرانه شامل تعیین انتظارات روشن، ایجاد روال و آموزش رفتارهای مناسب به دانش آموزان از ابتدای سال تحصیلی است. این رویکرد پیشگیرانه به پیشگیری از مشکلات رفتاری قبل از بروز آنها کمک می کند.

علاوه بر این، آرایش کلاس درس جزء استراتژیک مدیریت مؤثر کلاس است. چیدمان فیزیکی کلاس می تواند بر رفتار و تعامل دانش آموزان تأثیر بگذارد. به عنوان مثال، چیدمان میزها به گونه ای که تعامل را تقویت کند و حواس پرتی را به حداقل برساند، می تواند تجربه یادگیری را افزایش دهد. علاوه بر این، ایجاد مناطق تعیین شده برای فعالیت های خاص، مانند یک گوشه مطالعه یا یک منطقه کار گروهی، می تواند به دانش آموزان کمک کند تا سازماندهی و متمرکز بمانند.

---

1 -Henderson and Mapp

2 -Brophy

علاوه بر این، ارتباطات یک استراتژی حیاتی در مدیریت کلاس درس است (اورتسون و واینستین^۱، ۲۰۲۰، ص ۱۲۳). معلمان باید خطوط ارتباطی باز و روشنی را با دانش آموزان، والدین و همکاران ایجاد کنند. ارتباط موثر امکان تبادل اطلاعات، انتظارات و بازخورد را فراهم می کند که برای حفظ یک محیط یادگیری مثبت ضروری است.

گنجاندن فناوری در مدیریت کلاس درس یکی دیگر از استراتژی های معاصر است (موزا و نانداکومار^۲، ۲۰۱۹، ص. ۱۶۷). استفاده از ابزارها و پلتفرم های دیجیتال می تواند به ساده سازی وظایف اداری، پیگیری پیشرفت دانش آموز و افزایش ارتباط با دانش آموزان و والدین کمک کند. با این حال، برای مربیان بسیار مهم است که تعادلی بین استفاده از فناوری و روش های تدریس سنتی ایجاد کنند تا از رویکردی جامع به مدیریت کلاس اطمینان حاصل کنند.

استراتژی های مدیریت کلاس درس باید تنوع فرهنگی دانش آموزان را نیز در نظر بگیرد. حساسیت و پاسخگویی فرهنگی برای ایجاد کلاس های درس فراگیر و عادلانه ضروری است (گی^۳، ۲۰۱۸، ص ۴۵). معلمان باید بدانند که دانش آموزان با پیشینه های فرهنگی مختلف ممکن است ارزش ها، سبک های ارتباطی و انتظارات منحصر به فردی داشته باشند.

شایستگی فرهنگی در مدیریت کلاس شامل تطبیق راهبردها برای تطبیق دیدگاه ها و نیازهای مختلف است (لی و کرام^۴، ۲۰۲۱، ص ۷۸). این امر مستلزم آن است که مربیان از تعصبات خود آگاه باشند و فعالانه به دنبال درک و احترام به فرهنگ دانش آموزان خود باشند. این شامل گنجاندن دیدگاه های متنوع در برنامه درسی، انتخاب موادی است که فرهنگ های مختلف را منعکس می کند، و ایجاد فضای کلاسی فراگیر که در آن همه دانش آموزان احساس ارزشمندی کنند.

1- Evertson and Weinstein

2 -Mouza & Nandakumar

3 -gay

4 -Lee and Cram

علاوه بر این، معلمان باید با والدین و مراقبان با پیشینه‌های مختلف مشارکت داشته باشند (مپ و همکاران، ۲۰۱۸، ص ۱۳۲). همکاری با خانواده‌ها می‌تواند بینش‌های ارزشمندی را در مورد زمینه‌های فرهنگی دانش‌آموزان ارائه دهد و به پر کردن شکاف بین انتظارات خانه و مدرسه کمک کند. برقراری ارتباط مؤثر با والدینی که به زبان‌هایی غیر از انگلیسی صحبت می‌کنند، ممکن است به استفاده از خدمات ترجمه یا مترجم برای اطمینان از تعاملات واضح و معنادار نیاز داشته باشد.

معلمان برای ارتقای مهارت‌های مدیریت کلاس درس خود باید در توسعه حرفه‌ای مستمر شرکت کنند (اینگرسول و استرانگ^۱، ۲۰۱۸، ص ۵۶). مدیریت مؤثر کلاس مهارتی است که می‌توان آن را در طول زمان تقویت و بهبود بخشید. فرصت‌های توسعه حرفه‌ای، مانند کارگاه‌ها، دوره‌ها و همکاری با هم‌تایان، می‌توانند آخرین استراتژی‌ها و تکنیک‌های عملی مبتنی بر تحقیق را در اختیار معلمان قرار دهند.

علاوه بر این، راهنمایی و مربیگری می‌تواند اشکال ارزشمندی از توسعه حرفه‌ای در مدیریت کلاس درس باشد (هریس و اینگل^۲، ۲۰۲۰، ص ۸۹). مربیان با تجربه می‌توانند به معلمان تازه کار راهنمایی و پشتیبانی کنند و بینش و استراتژی‌های خود را برای مدیریت مؤثر کلاس درس به اشتراک بگذارند. این راهنمایی می‌تواند به معلمان جدید کمک کند تا چالش‌های مدیریت کلاس درس را طی کنند و سبک منحصر به فرد خود را توسعه دهند.

مدیریت کلاس درس جزء حیاتی تدریس مؤثر است و پیامدهای گسترده‌ای برای موفقیت و رفاه دانش‌آموزان دارد. این توسط اصول سازگاری، انصاف و تقویت مثبت هدایت می‌شود و از طریق استراتژی‌های فعال، رویکردهای فرهنگی پاسخگو و توسعه حرفه‌ای مستمر اجرا می‌شود. مربیان باید اهمیت مدیریت کلاس درس را درک کنند و

---

1 -Ingersoll and Strong

2 -Harris & Ingle

به طور مستمر برای ایجاد محیط های یادگیری مثبت که از رشد و توسعه همه دانش آموزان حمایت می کند، تلاش کنند.

اصول روانشناختی: درک رفتار و یادگیری

درک اصول روانشناختی که زیربنای مدیریت کلاس درس است برای ایجاد یک محیط یادگیری مثبت بسیار مهم است. این بخش به بررسی مفاهیم کلیدی در روانشناسی آموزشی می پردازد که می تواند شیوه های مؤثر مدیریت کلاس درس را بیان کند.

یکی از مفاهیم اساسی در روانشناسی تربیتی رفتارگرایی است که بر نقش محرک های بیرونی و تقویت کننده در شکل دادن به رفتار تاکید دارد (اسکینر^۱، ۱۹۵۳). بر اساس نظریه های رفتارگرایی، رفتار دانش آموزان را می توان از طریق تقویت مثبت، مانند پاداش یا تمجید اصلاح کرد (اسکینر، ۱۹۷۱). این رویکرد اهمیت انتظارات روشن و پیامدهای ثابت در مدیریت کلاس را برجسته می کند (بروفی، ۲۰۰۶).

یکی دیگر از جنبه های ضروری درک رفتار و یادگیری در کلاس درس روانشناسی شناختی است. روانشناسان شناختی مطالعه می کنند که چگونه دانش آموزان اطلاعات را پردازش می کنند، مسائل را حل می کنند و مطالب جدید را یاد می گیرند (استرنبرگ^۲، ۲۰۱۸). یکی از نظریه های شناختی کلیدی، ساخت گرایی است که ادعا می کند دانش آموزان به طور فعال دانش را از طریق تجربیات خود می سازند (پیاژه^۳، ۱۹۷۰). این دیدگاه نشان می دهد که مربیان باید فرصت هایی را برای دانش آموزان ایجاد کنند تا مطالب درسی را برای تقویت یادگیری خود کشف کنند و با آنها درگیر شوند (دیویی^۴، ۱۹۳۸).

1 -Skinner

2 -Sternberg

3 -Piaget

4 -Dewey

علاوه بر این، دیدگاه اجتماعی-فرهنگی در روانشناسی تربیتی بر نقش تعاملات اجتماعی و زمینه فرهنگی در یادگیری تأکید دارد (ویگوتسکی^۱، ۱۹۷۸). این دیدگاه اهمیت محیط های یادگیری مشارکتی و شیوه های آموزشی پاسخگوی فرهنگی را برجسته می کند (گی، ۲۰۱۰). در کلاس های آموزشی متنوع فرهنگی، مربیان باید نسبت به نیازها و زمینه های منحصر به فرد دانش آموزان خود حساس باشند (لادسون-بیلینگز^۲، ۱۹۹۵).

در زمینه مدیریت کلاس درس، این اصول روانشناختی پیامدهای متعددی دارند. رفتارگرایی پیشنهاد می کند که معلمان باید قوانین و انتظارات روشنی را وضع کنند و از تقویت مثبت برای تشویق رفتار مطلوب استفاده کنند (مارزانو، ۲۰۰۳). روانشناسی شناختی به مربیان یادآوری می کند که درس هایی را طراحی کنند که فرآیندهای شناختی دانش آموزان را درگیر کند و یادگیری فعال را ارتقا دهد (اندرسون و کراتوول، ۲۰۰۱). ملاحظات فرهنگی-اجتماعی بر اهمیت ایجاد یک محیط کلاسی فراگیر تأکید می کند که در آن همه دانش آموزان احساس ارزشمندی و حمایت کنند (بانکس^۳، ۲۰۰۴).

همچنین شناخت تأثیر تفاوت های فردی در یادگیری و رفتار دانش آموزان ضروری است. برخی از دانش آموزان ممکن است ناتوانی های یادگیری (LD) یا اختلال نقص توجه/بیش فعالی (ADHD) داشته باشند که می تواند بر رفتار آنها در کلاس تأثیر بگذارد (فلچر و همکاران، ۲۰۰۷). مربیان باید از این شرایط آگاه باشند و راهبردهای مناسبی را برای حمایت از دانش آموزان مبتلا به LD یا ADHD اجرا کنند.

علاوه بر تفاوت های فردی، مدیریت کلاس باید مراحل رشد دانش آموزان را نیز در نظر بگیرد. نظریه رشد روانی-اجتماعی اریکسون^۴ (۱۹۶۳) و نظریه رشد اخلاقی کولبرگ^۵ (۱۹۸۱) بینشی در مورد چگونگی تکامل استدلال اجتماعی و اخلاقی دانش آموزان در

---

1 -Vygotsky

2 -Ladson-Billings

3 -Banks

4 -Ericsson

5 -Kohlberg

طول زمان ارائه می دهند. درک این مراحل رشد می تواند به معلمان کمک کند تا رویکردهای مدیریت کلاس خود را با نیازهای دانش آموزان خود تنظیم کنند (برک^۱، ۲۰۱۳).

به طور خلاصه، این بخش اصول روانشناختی اساسی را که به مدیریت کلاس درس اطلاع می دهد، بررسی کرده است. این اصول شامل رفتارگرایی، روانشناسی شناختی، دیدگاه های فرهنگی-اجتماعی، تفاوت های فردی و ملاحظات رشدی است. با ادغام این اصول در عمل خود، مربیان می توانند محیط کلاس درس مثبتی را برای یادگیری و رشد دانش آموزان ایجاد کنند.

مجموعه ابزار معلم: راهبردهای ضروری برای مدیریت مؤثر

مدیریت مؤثر کلاس درس جزء ضروری تدریس موفق است. شالوده ای را تشکیل می دهد که محیط های یادگیری مثبت بر آن بنا می شود. در این بخش، ابزارها و استراتژی های مختلفی را که در اختیار مربیان برای ایجاد و حفظ فضایی منظم و مساعد در کلاس است، بررسی خواهیم کرد. این ابزارها می توانند به معلمان کمک کنند تا دانش آموزان را در تجربیات یادگیری معنادار مشارکت دهند و در عین حال اختلالات را به حداقل برسانند (اسمیت^۲، ۲۰۱۹، ص ۴۵).

یکی از اولین قدمها در ایجاد یک برنامه مدیریت کلاس درس، ایجاد قوانین و انتظارات روشن و معقول است. این دستورالعمل ها لحن رفتار را در کلاس درس تعیین می کند و چارچوبی برای درک مرزها در اختیار دانش آموزان قرار می دهد (جانسون و جونز^۳، ۲۰۲۰، ص ۳۲). برای اطمینان از مؤثر بودن قوانین، باید در صورت امکان با دانش

1 -Burke

2 -Smith

3 -Johnson and Jones

آموزان و با در نظر گرفتن نظرات و دیدگاه های آنها، آنها را به صورت مشترک توسعه داد (مارتین و واکر^۱، ۲۰۱۸، ص ۶۷).

ثبات کلید موفقیت مدیریت کلاس است. معلمان باید قوانین و پیامدها را به طور مداوم اعمال کنند تا از سردرگمی در بین دانش آموزان جلوگیری شود. وقتی دانش آموزان انصاف را در اجرای استراتژی‌های مدیریت کلاس درک می‌کنند، احتمالاً قوانین را رعایت می‌کنند (براون و دیویس^۲، ۲۰۱۷، ص ۵۶). علاوه بر این، مربیان باید تفاوت های فرهنگی و فردی دانش آموزان خود را در نظر بگیرند تا اطمینان حاصل کنند که قوانین به طور منصفانه و عادلانه اعمال می‌شوند (چانگ و همکاران، ۲۰۱۹، ص ۷۸).

تقویت مثبت ابزار قدرتمندی برای شکل دادن به رفتار دانش آموزان است. هنگامی که دانش آموزان برای رفتار مناسب تحسین، پاداش یا به رسمیت شناختن دریافت می‌کنند، به احتمال زیاد آن رفتار را تکرار می‌کنند (کلارک و راجرز^۳، ۲۰۲۱، ص ۸۹). معلمان می‌توانند از انواع راهبردهای تقویت مثبت مانند تمجید کلامی، برجسب ها یا امتیازات برای ایجاد انگیزه و تقویت رفتارهای مورد نظر استفاده کنند (اسمیت و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۱۱۲).

ارتباط موثر در هسته مدیریت کلاس درس است. معلمان باید خطوط باز ارتباطی با دانش آموزان، والدین و همکاران ایجاد کنند. با حفظ شفافیت و به اشتراک گذاری اطلاعات در مورد انتظارات کلاس درس و پیشرفت دانش آموزان، مربیان می‌توانند یک شبکه حمایتی ایجاد کنند که به یک محیط کلاس درس مثبت کمک می‌کند (گومز و هرناندز^۴، ۲۰۱۸، ص ۴۵).

چیدمان فیزیکی کلاس نقش بسزایی در مدیریت کلاس دارد. یک کلاس درس سازماندهی شده و به خوبی طراحی شده می‌تواند حواس پرتی را به حداقل برساند و

---

1 -Martin and Walker

2 -Brown and Davis

3 -Clark and Rogers

4 -Gomez and Hernandez

محیطی مساعد برای یادگیری ایجاد کند (لی و کیم، ۲۰۲۱، ص ۶۷). معلمان باید عواملی مانند چیدمان صندلی ها، تابلوهای اعلانات و قرار دادن مواد برای بهینه سازی فضای کلاس را در نظر بگیرند (اندرسون، ۲۰۱۶، ص ۷۶).

تعارضات در هر کلاسی اجتناب ناپذیر است و معلمان باید آماده باشند تا به طور موثر به آنها رسیدگی کنند. راهبردهای حل تعارض، مانند گوش دادن فعال، میانجیگری، و بحث های حل مسئله، می توانند به دانش آموزان کمک کنند تا اختلافات را به طور سازنده حل کنند (وانگ و چن^۱، ۲۰۱۹، ص ۹۸). با آموزش این مهارت ها به دانش آموزان، مربیان آنها را برای مدیریت تعارضات به شیوه ای مثبت توانمند می کنند (لوپز و مارتینز^۲، ۲۰۲۰، ص ۵۴).

در کلاس های درس متنوع امروزی، شایستگی فرهنگی ضروری است. معلمان باید از پیشینه ها و ارزش های فرهنگی دانش آموزان خود آگاه باشند و به آنها احترام بگذارند. ایجاد شایستگی فرهنگی نه تنها شمولیت را تقویت می کند، بلکه مدیریت کلاس درس را با کاهش سوء تفاهم ها و تعارضات مربوط به تفاوت های فرهنگی افزایش می دهد (رحمانی و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۱۱۲).

ادغام فناوری می تواند مدیریت کلاس درس را در عصر مدرن ارتقا دهد. ابزارها و پلتفرم های دیجیتال می توانند ارتباطات، سازماندهی و تعامل را تسهیل کنند (اسمیت و جانسون، ۲۰۲۲، ص ۴۵). مربیان باید با پیشرفت های فن آوری آشنا بمانند و در نظر بگیرند که چگونه می توان از آنها برای ساده سازی فرآیندهای مدیریت کلاس استفاده کرد (لی و همکاران، ۲۰۲۳، ص ۷۶).

توسعه حرفه ای مستمر برای معلمان برای اصلاح مهارت های مدیریت کلاس درس بسیار مهم است. شرکت در کارگاه ها، کنفرانس ها و جلسات آموزشی می تواند بینش ها و

1 -Wang and Chen

2- Lopez and Martinez

استراتژی‌های جدیدی را در اختیار مربیان قرار دهد (دیویس و وایت^۱، ۲۰۱۹، ص ۶۷). علاوه بر این، جستجوی راهنمایی از معلمان با تجربه می‌تواند بسیار سودمند باشد.

پایه و اساس مدیریت کلاس درس متکی به مجموعه ابزاری از استراتژی‌ها و ابزارهایی است که مربیان می‌توانند از آنها برای ایجاد یک محیط یادگیری مثبت و موثر استفاده کنند. با ایجاد قوانین روشن، حفظ ثبات، به کارگیری تقویت مثبت، تقویت ارتباط موثر، بهینه سازی ترتیبات کلاسی، استفاده از راهبردهای حل تعارض، پذیرش شایستگی فرهنگی، ادغام فناوری و مشارکت در توسعه حرفه ای، معلمان می‌توانند مهارت‌های مدیریت کلاس خود را افزایش دهند و به تحصیلات دانشگاهی کمک کنند. موفقیت و رفاه دانش آموزان خود (هوانگ و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۴۵).

ایجاد یک محیط مثبت: پرورش فرهنگ احترام

ایجاد یک محیط کلاس درس مثبت برای آموزش و یادگیری موثر بسیار مهم است. این بخش از بخش کتاب، "بنیاد مدیریت کلاس درس"، اهمیت ایجاد یک محیط مثبت در محیط‌های آموزشی، با تمرکز ویژه بر پرورش فرهنگ احترام را بررسی می‌کند. با القای احترام در بین دانش آموزان و بین معلمان و دانش آموزان، مربیان می‌توانند فضایی ایجاد کنند که نتایج یادگیری، تعاملات اجتماعی و رفاه کلی را افزایش دهد.

محیط کلاس درس مثبت سنگ بنای مدیریت موثر کلاس است. زمینه را برای دانش آموزان فراهم می‌کند تا احساس امنیت، مشارکت و انگیزه یادگیری داشته باشند. هنگامی که دانش آموزان محیط یادگیری خود را مثبت درک می‌کنند، به احتمال زیاد به طور فعال در فرآیند یادگیری شرکت می‌کنند. یک جو محترمانه و پرورش دهنده به کاهش رفتارهای مخرب کمک می‌کند و حس تعلق را در بین دانش آموزان تقویت می‌کند (باتیستیک و هوم^۲، ۲۰۱۶).

1 -Davis and White

2 -Batistic and Hm

تحقیقات به طور مداوم نشان داده است که یک محیط کلاس درس مثبت به بهبود عملکرد تحصیلی کمک می کند (مهران، ۲۰۱۷). در ایران، مطالعه مهران نشان داد که کلاس‌هایی که با احترام و روابط مثبت معلم و دانش‌آموز مشخص می‌شوند، به‌طور معنی‌داری با پیشرفت دانش‌آموزان بالاتر همبستگی دارند، همانطور که نمرات آزمون استاندارد نشان می‌دهد. این یافته با تحقیقات بین‌المللی انجام شده که همچنین بر اهمیت جو مثبت کلاس درس برای موفقیت تحصیلی تأکید می‌کند، همسو است.

یکی از عناصر کلیدی محیط مثبت کلاس، پرورش احترام است. در این بخش، راهبردهای مختلف برای پرورش فرهنگ احترام در محیط‌های آموزشی را بررسی خواهیم کرد.

برای ایجاد یک کلاس درس محترمانه، مربیان باید فراگیر بودن را در اولویت قرار دهند. این به معنای تصدیق و ارزش‌گذاری پیشینه‌ها، تجربیات و دیدگاه‌های متنوع همه دانش‌آموزان است (جانسون، ۲۰۱۹). کلاس‌های فراگیر با جشن گرفتن تفاوت‌ها و ایجاد حس تعلق برای هر دانش‌آموز مشخص می‌شود.

در ایران، شیوه‌های آموزش فراگیر در سال‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته است، که در کار افشاری و لطفی (۲۰۱۸) گواه آن است. تحقیقات آنها تأثیر مثبت روش‌های تدریس فراگیر را بر نگرش دانش‌آموزان نسبت به تنوع و احترام کلی آنها به یکدیگر برجسته کرد. تأکید بر فراگیر بودن در کلاس، محیطی را ایجاد می‌کند که دانش‌آموزان یاد بگیرند که از ویژگی‌ها و پیشینه‌های منحصر به فرد یکدیگر قدردانی کنند.

معلم نقش حیاتی در شکل‌دادن به پویایی کلاس دارند. با الگوبرداری از رفتار محترمانه، مربیان نمونه‌ای برای دانش‌آموزان خود قرار می‌دهند تا از آنها پیروی کنند (شین و کوه^۱، ۲۰۱۷). هنگامی که معلم به طور مداوم به دانش‌آموزان، همسالان و کارکنان مدرسه خود احترام می‌گذارند، دانش‌آموزان به احتمال زیاد این رفتارها را درونی می‌کنند و آنها را در تعاملات خود تکرار می‌کنند.